

Två rum och sju flickor

Berättelse

Sommaren 1878 kom Anna Whitlock hem till Stockholm. Hon hade varit i Paris och arbetat som skribent för en tidning. Nu var hon 26 år, och hon hade en stor dröm. Hon ville starta en egen skola.

Anna hade inte mycket pengar. Därför hyrde hon bara två rum av en familj på Drottninggatan i Stockholm. I det ena rummet bodde hon själv. Det andra rummet blev hennes skola.

Den första dagen kom sju elever. Alla var flickor, och alla var sju år gamla. Det var en mycket liten början, men Anna var säker på sin sak.

På den här tiden satt elever oftast helt stilla och lärde sig allt utantill. Anna tyckte att det var tråkigt och fel. Hon ville att barnen skulle förstå världen, inte bara läsa ord i en bok. Därför berättade hon långa, levande historier, så att barnen kunde se allt framför sig.

I skolrummet hade Anna en groda och en ödla i glaslådor. Barnen fick ge djuren flugor att äta och titta på hur de levde. Eleverna planterade också frön i jord och följde hur små plantor växte fram, dag för dag. Ibland gick hela klassen ut, till skogen eller ett museum, för att lära sig av verkligheten.

Annas lilla skola växte med åren. Senare gick både pojkar och flickor där, och skolan blev känd i hela Stockholm. Men allt började i två hyrda rum, med sju flickor och en groda i en glaslåda.

Ordlista

ORD	FÖRKLARING
en skribent	en person som skriver i en tidning
en dröm	något man verkligen vill ska hända
att hyra	betala för att få bo eller vara någonstans
en elev	ett barn som går i skolan
utantill	när man kan något i huvudet, utan att läsa
levande	Hon berättar så att historien känns levande.
en groda	ett litet djur som lever i vatten och på land
en ödla	ett litet djur med fyra ben och lång svans
ett frö	en liten del som man planterar, så blir det en planta
en planta	en liten ung växt
verkligheten	livet och världen utanför skolan

Läsförståelsefrågor

1. Var hade Anna varit innan hon startade skolan?
 1. i Göteborg
 2. i Paris
 3. i skogen
2. Varför hyrde Anna bara två rum?
 1. hon ville bo nära skogen
 2. hon hade inte mycket pengar
 3. hon tyckte om små rum
3. Vilka var de första eleverna?
 1. sju flickor som var sju år
 2. sju pojkar som var tio år
 3. tjugo barn i olika åldrar
4. Hur ville Anna att barnen skulle lära sig?
 1. genom att sitta still och läsa utantill
 2. genom att förstå och se saker framför sig
 3. genom att bara titta på en tavla
5. Stämmer påståendena? Svara *ja*, *nej* eller *det står inte i texten*.
 1. Anna startade skolan när hon var 26 år.
 2. De första eleverna var pojkar.
 3. Anna hade en groda och en ödla i skolrummet.
6. Vad gjorde Anna med djuren och fröna i klassrummet? Beskriv kort. (öppen fråga)
7. Varför tror du att Anna ibland gick ut med klassen, till skogen eller ett museum? (inferens)

Facit

1. i Paris
1. hon hade inte mycket pengar
1. sju flickor som var sju år
1. genom att förstå och se saker framför sig
1. ja b) nej (de var flickor) c) ja
- Exempel på svar: Barnen fick ge grodan och ödlan flugor och titta på hur de levde. De planterade frön i jord och följde hur plantorna växte.
- Exempel på svar: Hon ville att barnen skulle lära sig av verkligheten och se saker på riktigt, inte bara läsa om dem i en bok.

Bedöm öppna svar efter innehåll, inte efter exakt formulering.

FÖR LÄRAREN

Texten är en närbild av skolans allra första dag och kompletterar biografien, som mer beskriver hela hennes liv. Texten är skriven i preteritum. Tema: hur man lär sig bäst. Bra för att öva preteritum och tidsord (sedan, ibland, dag för dag). Be gärna deltagarna jämföra Annas skola med en skola de själva har gått i.

Diskussionsfrågor

- Anna ville att barn skulle förstå, inte bara lära sig utantill. Hur lär du dig bäst?
- Är det bra att gå ut från klassrummet och lära sig på en ny plats? Varför?
- Anna började med bara sju elever. Varför kan en liten början ibland bli något stort?
- **Skriv (4 meningar):** Skriv om en lärare eller en lektion som du minns. Vad var bra eller dåligt?

Källor och faktagranskning

- Svenskt kvinnobiografiskt lexikon (skbl.se): Anna Whitlock — <https://skbl.se/en/article/AnnaWhitlock>
- Wikipedia: Anna Whitlock — https://en.wikipedia.org/wiki/Anna_Whitlock
- Föreningen för svensk undervisningshistoria: Anna Whitlock – en pedagogisk pionjär — <https://undervisningshistoria.se/anna-whitlock-en-pedagogisk-pionjar/>
- Stockholmskällan: Anna Whitlock 1852–1930 — <https://stockholmskallan.stockholm.se/post/32316>

Faktagranskad i juni 2026. Anna Whitlock föddes 13 juni 1852 i Stockholm och dog 16 juni 1930 i Djursholm. Hon grundade en skola i Stockholm 1878 (senare Whitlockska samskolan), som blev samskola för pojkar och flickor 1893, och var dess rektor till 1918. Hon var med och grundade Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt och var dess ordförande i två omgångar. Osäkerhet: källorna anger något olika årtal för ordförandeperioderna (Wikipedia: 1903–1907 och 1911–1912; skbl.se: 1903–1909 och 1912–1914). Texterna säger därför bara "i flera år" / "i två omgångar" utan exakta årtal. Bilden (1912) är public domain (publicerad före 1931, okänd fotograf).

Berättelser om svenskar · läromedel för svenska som andraspråk. Skapat inom Läromedelsprojektet. Senast uppdaterad 2026-06-12.